

Kapittel 1

Sammendrag

1.1 Innledning

I denne utredningen drøftes og foreslås ny lov til erstatning for lov 31. oktober 1946 nr. 2 om mål og vekt. Tittelen på forslaget til ny lov er *lov om måling*.

Justervesenet fikk oppdraget om å utrede forslag til ny lovgivning på måleteknikkområdet fra Nærings- og handelsdepartementet 27. oktober 2001. Utredningen er utarbeidet av en prosjektgruppe i Justervesenet.

Lovforslaget regulerer alle forhold knyttet til målinger. Målinger berører mange ulike samfunnsområder. Det er derfor foreslått en fleksibel lov som skal kunne dekke samfunnets behov for tilfredsstillende målinger uavhengig av samfunnssektor. Loven regulerer ikke at målinger skal foretas (med unntak for produkter), men dersom målinger utføres frivillig eller etter pålegg, vil dette falle innenfor rammen av den nye loven. Akkreditering er for øvrig ikke foreslått regulert i loven.

I utredningens *kapittel 2* omtales bakgrunn og mandat for utredningen, samt selve arbeidet med utredningen. Kapitlet inneholder også en oversikt over oppbygningen av utredningen og lovens struktur. Videre omtales ord og begreper brukt i utredningen.

1.2 Beskrivelse av dagens rettslige situasjon på måleteknikkområdet

---

Utredningens *kapittel 3-5* gir en beskrivelse av den rettslige situasjonen på måleteknikkområdet både nasjonalt og internasjonalt.

Utredningens *kapittel 3* beskriver det nasjonale regelverket på måleteknikkområdet. Det gis en oversikt over rettsutviklingen i et historisk perspektiv fram til i dag. Videre beskrives gjeldende rett på området. Foruten å regulere gjeldene målenheter, fokuserer dagens regelverk i stor grad på krav til og kontroll med måleredskaper, men også krav til produkters kvantitative egenskaper er til dels regulert. Krav kan stilles både til måleredskaper som er under bruk og til måleredskaper før de tilbys for salg. Når det gjelder krav til måleredskaper under bruk, er det først og fremst måleredskaper som benyttes i "handel og vandel" som det stilles krav til. I de tilfellene det stilles krav, er kravet som regel at måleredskapene skal være typegodkjent og "justert", dvs. kontrollert og godkjent. De konkrete kravene er i stor grad regulert i forskrifter.

Det måletekniske området er i betydelig grad påvirket av internasjonalt regelverk, og det nasjonale regelverket er i stor grad tilpasset internasjonale avtaler. I utredningens *kapittel 4* gis en oversikt over internasjonale avtaler og organisasjoner på måleteknikkområdet, herunder en oversikt over relevante direktiver etter EØS-avtalen. Direktivene, som til dels må implementeres i norsk regelverk, stiller krav til både målenheter, måleredskaper, målemetoder og kvantitativt innhold i ferdigpakninger.

Måleteknikk er et område som er regulert i alle land som Norge kan sammenligne seg med.

I utredningens *kapittel 5* gis en kortfattet oversikt over regelverket på det måletekniske området i visse andre land for å synliggjøre ulike løsninger for regulering av området.

1.3 Forslag til regulering av måleteknikkområdet

I *kapitlene 6-21* i utredningen utredes hva som bør være innholdet i ny lov.

I utredningens *kapittel 6* omtales de interesser og formål som ny lov om måling skal bidra til å ivareta. Det foreslås en egen formålsbestemmelse i loven som for det første slår fast at loven skal sikre at den måletekniske infrastrukturen i Norge har tillit både nasjonalt og internasjonalt. Videre skal loven bidra til at målinger og måleresultater er tilstrekkelig nøyaktige for å sikre effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av interesser som samfunnet mener det er viktig å beskytte av andre årsaker.

I motsetning til dagens lov, hvor virkeområde i hovedsak er begrenset til måleredskaper brukt i konkret angitte situasjoner, (kjerneområdet er ”i handel og vandl”), foreslås det at den nye loven skal kunne anvendes på alle typer målinger ved behov. For å kunne sikre målingers kvalitet i alle de situasjoner samfunnet har et behov for slik sikring, må det i disse tilfellene kunne settes krav til alle elementer som har betydning for måleresultatet.

I utredningens *kapittel 6* omtales også ulike interesser som kan ha behov for nærmere beskyttelse. De ulike interessene som nevnes, synliggjør at det er et bredt spekter av interesser som kan ha behov for å bli særlig ivaretatt gjennom offentlige krav.

I utredningens *kapittel 7* omtales lovens materielle og geografiske virkeområde. Det foreslås en bestemmelse om materielt virkeområde som fastslår at loven som utgangspunkt omfatter alle målinger og måleresultater. Et unntak fra dette utgangspunktet er at målinger og måleresultater som skal anvendes til kun privat bruk, ikke omfattes av lovens bestemmelser.

I forhold til gjeldende rett foreslås ingen endringer i lovens geografiske virkeområde. Det er heller ikke foreslått noen egen bestemmelse om geografisk virkeområde i den nye loven, da dette spørsmålet er dekket i annet lovverk. Det foreslås imidlertid en endring i svalbardloven § 3 for å si-

kre at den nye bestemmelsen om norsk normaltids også skal gjelde på Svalbard.

I utredningens *kapittel 8* omtales den grunnleggende måletekniske infrastrukturen. Den omfatter målenheter, realisering av målenheter og sporbarhet i målinger. Det foreslås en lovbestemmelse som hjemler hvilke målenheter som skal gjelde i Norge. Videre foreslås det at Kongen utpeker et eget nasjonalt ansvarlig måleteknisk organ (NAMO) som skal ha ansvar for å vurdere hvilket behov vi har for realiseringer av målenheter i Norge og hvordan dette behovet skal dekkes. Organet kan bl.a. ved utpeking gi andre laboratorier ansvar for å realisere enkelte målenheter som skal være nasjonale referanser. Det foreslås også en ny bestemmelse om norsk normaltids til erstatning for lov om normaltids.

I utredningens *kapittel 9* foreslås en del generelle krav som innebærer noen minstestandarder for kvaliteten på måleresultater og måleredskaper. De generelle kravene vil gjelde uavhengig av måleredskapets eller måleresultatets bruksformål. Det foreslås også en generell bestemmelse som gir hjemmel for å pålegge merking av måleredskaper.

I utredningens *kapittel 10* omtales regler om førmarkedskontroll med måleredskaper. Krav til måleredskaper før salg skal, i motsetning til etter dagens lov, bare pålegges der det er behov for slike krav for å sikre lovens formål. Også annen form for overdragelse kan likestilles med salg. Det kan settes krav til måleredskapers egenskaper og hvordan det skal sikres at disse kravene er oppfylt, f.eks. ved typegodkjenning. Kravene vil i stor grad være regulert i EØS-regelverk. I tråd med ”ny metode”-direktivens begrepsbruk innføres begrepet ”samsvarsvurderinger” som vil si vurderinger av om et måleredskaps egenskaper faktisk samsvarer med regelverkets krav. Gyldig samsvarsvurdering kan også i visse tilfeller bortfalle. Vilråene for dette omtales også i *kapittel 10*.

I utredningens *kapittel 11* omtales nærmere krav ved bruk av måleredskaper. Nærmere krav under bruk skal bare pålegges der det er behov for slike krav for å sikre lovens formål. I motsetning til dagens lov, som stort sett stiller krav til selve måleredskapet, fokuserer det nye lovforslaget på hele måleprosessen. Det avgjørende, jf. lovens formål, er ikke måleredskapet, men måleresultatet. Det vil si at det nye lovforslaget ikke bare hjemler krav til måleredskapet, men til alle forhold som kan påvirke måleresultatet, f.eks. riktig bruk, installasjon og vedlikehold av måleredskaper. Videre åpnes

det for å regulere nærmere hvilke bruksformål ulike typer måleredskaper kan anvendes til.

Som en konsekvens av at det er sikring av måleresultatet som er det sentrale i den nye loven, er det også foreslått å stille krav til selve angivelsen av måleresultatet. I tillegg viderefører den nye loven hjemmel til å fastsette nærmere krav om produkters kvantitative egenskaper.

I utredningens *kapittel 12* omtales en del plikter som kan pålegges ulike aktører på det måletekniske området for å sikre etterlevelse av loven. Plikter kan hovedsakelig pålegges de som er ansvarlig etter loven, f.eks. kan det gis nærmere bestemmelser om hvilke tiltak den enkelte skal iverksette for å sikre at vedkommende selv etterlever regelverket. Også andre aktører som har oppgaver i forbindelse med måleredskaper og målinger, f.eks. reparatører av måleredskaper, kan pålegges plikter i rimelig utstrekning. Hvem som er ansvarlig etter de ulike bestemmelsene i loven, må avgjøres etter en konkret tolkning, men dette kan også presiseres nærmere i forskrift i medhold av loven hvis det er behov.

I utredningens *kapittel 13* gis en vurdering av hvordan tilsyn etter den nye loven bør gjennomføres. Myndigheten for måleteknikk foreslås som tilsynsorgan, men tilsynsorganet kan overlate til andre å utføre tilsynsoppgaver på sine vegne. Tilsynsobjektene eget ansvar for å sørge for at loven etterleves fremheves. Ordningen med "justering" er foreslått fjernet i den nye loven da denne ordningen bl.a. utydeliggjør skillet mellom myndighetenes tilsynsoppgave i forhold til tilsynsobjektene eget ansvar. Ordningen med periodisk godkjenning kan etter den nye loven likevel videreføres på visse områder. I den nye loven legges det opp til et fleksibelt tilsyn tilpasset de ulike tilsynsobjektene. Hvordan tilsynet skal utføres med hensyn til metodikk, omfang og frekvens, må bestemmes ut fra hva som er mest effektivt for å nå de mål til etterlevelse av regelverket som er fastsatt.

Videre i kapitlet foreslås det regler for å sikre at tilsynet kan gjennomføres mest mulig effektivt, bl.a. regler om uhindret adgang til å utføre tilsyn, rett til å få fremlagt opplysninger og at den det føres tilsyn med plikter å medvirke og tilrettelegge for at tilsynet kan gjennomføres. Det er også foreslått regler om at myndigheten for måleteknikk i rimelig utstrekning kan kreve opplysninger og informasjon for å vurdere behovet for nye regler og virkemidler. Kapitlet behandler til slutt problemstillingen om myndigheten for måleteknikk i

visse tilfeller bør kunne kontrollere måleredskaper på anmodning.

I utredningens *kapittel 14* gis det først noen generelle betraktninger om myndighetsfordeling mellom de ulike forvaltningsnivåer. Videre gis det en kort oversikt over dagens myndighetsstruktur på det måletekniske området. Deretter omtales hvilke kriterier prosjektgruppen har lagt til grunn for myndighetsfordelingen i den nye loven. Justervesenet er ikke foreslått nevnt som myndighet i den nye loven, men det er foreslått en bestemmelse som gir Kongen myndighet til å utpeke hvem som skal være måleteknisk myndighet, og det er naturlig at Justervesenet utpekes. På samme måte er det naturlig at Justervesenet blir utpekt som NAMO som omtalt i utredningens kapittel 8.

I utredningens *kapittel 15* omtales finansiering av den måletekniske virksomheten. Det legges fortsatt opp til en brukerfinansiering, med hjemmel til å fastsette gebyrer og avgifter.

Utredningens *kapittel 16* omhandler reaksjoner ved brudd på regelverket. Den nye loven gir hjemmel for flere ulike reaksjoner enn gjeldende regelverk, og det legges også opp til en mer fleksibel virkemiddelbruk enn etter dagens lov. Det foreslås både reaksjoner i form av forvaltningstiltak og sanksjoner. Blant nye forvaltningstiltak som foreslås, er tvangsmulkt et sentralt virkemiddel. Nye sanksjoner som foreslås, er overtredelsesgebyr og formell advarsel. I tillegg utvides strafferammen i forhold til dagens regelverk ved gjentatte vesentlige brudd på regelverket.

I utredningens *kapittel 17* omtales kort en del særbestemmelser som ikke videreføres i den nye loven.

Begrunnelsen for at det nye lovforslaget ikke omfatter regler om akkreditering omtales i utredningens *kapittel 18*.

Regler om måleteknikk berører flere andre rettsområder, og i utredningens *kapittel 19* omtales forholdet til annet regelverk. Lov om normaltids foreslås opphevet, da bestemmelsene i denne loven er tatt inn i ny lov om måling. Det er som nevnt over også foreslått en endring i svalbardloven. Videre omtales forholdet til forvaltningsloven og til kjøpsrettslige regler.

Den nye loven om måling inneholder regler om angivelse av mål og vekt som vil kunne overlappes med eksisterende regelverk, f.eks. regler om merking av næringsmidler og salg av varer til forbruker. Denne problemstillingen behandles også i kapittel 19.

Til slutt omtales lov om edelmetaller. Disse

Ny lov om måling
Kapittel 1 - Sammendrag

reglene behandles ofte sammen med måleteknisk regelverk, mens dette området i Norge er overlatt til Edelmetallkontrollen.

I utredningens *kapittel 20* omtales bestemmelser om ikrafttredelse. I tillegg behandles problemstillingen om videreføring av gjeldende forskrifter gitt med hjemmel i dagens lov, og det foreslås overgangsbestemmelser.

De administrative og økonomiske konsekvenser av lovforslaget omtales i utredningens *kapittel 21*. Det er viktig å merke seg at siden lovforslaget i stor grad er en rammelov som forutsetter utfylling gjennom forskrifter, vil det til dels være vanskelig å si noe konkret om konsekvensene før forskrifter er fastsatt.